

**Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség**

Ikt. szám: 86.558-1-1/2011.

Előadó: Lovászi Péter

Tárgy: „Duna projekt”, Tass-Baja-
országhatár szakasz bal parti
árvízvédelmi szakaszán tervezett
beruházás screening igazolása

Melléklet: igazolás indokolása

IGAZOLÁS

Az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (Szeged, Felső Tisza-part 17.) igazolja, hogy

a „Duna projekt” részeként a folyam Tass-Baja-országhatár szakasz bal parti árvízvédelmi részét érintő beruházás - a környezetre feltehetően jelentős hatást kifejtő köz- és magán beruházások környezeti hatásainak vizsgálatára vonatkozó, többször módosított Tanács 85/337/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal összhangban - az elvégzett screening alapján a környezetre jelentős hatást nem gyakorol, környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása nem szükséges.

A Felügyelőség az igazolást a „Duna projekt” keretében készít, a környezeti hatásokat összefoglaló dokumentáció alapján adta ki. A dokumentáció tartalmazza a projekt megvalósításából várható környezeti hatások összefoglalását, az Irányelvben foglaltaknak megfelelően azonosítja, leírja és megbecsüli a közvetlen és közvetett hatásokat a különböző – az Irányelvben részletezett – tényezőkre, melyeket összefoglalóan az igazolás indokolása külön tartalmazza.

A Felügyelőség az igazolást, annak indokolását és a kiadását megalapozó összefoglaló dokumentációt az Irányelv 4. cikk (4) bekezdése, valamint a 9. cikkére tekintettel a nyilvánosság tájékoztatása céljából a honlapján és az ügyfélszolgálatán hozzáférhetővé teszi.

Szeged, 2011. december 6.

Kapják:

1. Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (1012 Budapest, Márvány utca 1/D)
2. Irattár

SCREENING IGAZOLÁS

INDOKOLÁSA

A Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (Rövidített neve: VKKI, székhelye: 1012 Budapest, Márvány utca 1/D) a „Duna projekt” részeként a folyam Tass-Baja-orzághatár szakaszának bal parti árvízvédelmi szakaszán tervezett beruházás egyedileg elvégzett screening vizsgálatához benyújtotta a tervezett beruházás környezeti hatásainak elemzését tartalmazó dokumentumot az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségre.

A dokumentáció és a Felügyelőség hatályos jogszabályok alapján végzett integrált elemzése alapján, a Tanácsnak egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásának vizsgálatáról szóló, többször módosított 85/337/EEC (1985. június 27.) Irányelve 4. cikk (2) bekezdésével összhangban, a **tervezett tevékenység környezeti elemekre gyakorolt hatásai tekintetében összegzésként az alábbiak állapíthatók meg:**

A tervezett tevékenység összefoglalása

Az árvízvédelmi fejlesztés elsőrendű célja a Duna-völgyben élő emberek és javaik védelme az árvizekkel szemben, az árvízvédelmi biztonság megteremtésével, az árvízi kockázat csökkentésével. A Duna projekt által érintett szakaszán kerekén 1000 km hosszúságú árvízvédelmi töltés van, az azt keresztező műtárgyak és egyéb védelmi létesítmények (védelmi központok, gátórházak, árvízvédelmi raktárak stb.) szolgálják a térség árvízvédelmi biztonságát. Az elmúlt időszak árvizei rámutattak a rendszer hibáira, amelyek negatívan befolyásolják az árvíz kockázatot. Mindezek kiküszöbölése és a biztonság megteremtése érdekében az árvízvédelmi rendszert mintegy 200 tkm-en (tkm = töltés km) szükséges fejleszteni.

A fejlesztés az alábbiakat foglalja magában:

- új védvonalak építése ott, ahol jelenleg nincsenek (11,668 km),
- a meglévő védvonal magassági és/vagy keresztmetszeti hiányosságának megszüntetése érdekében töltéserősítést, rézsűkorrekciót (98,758 km),
- a védvonalak alatt meglévő hiányosságok megszüntetése érdekében leterhelő szőnyegek, szivárgók építését (39,831 km),
- a védekezési célú közlekedés érdekében a töltéskoronán stabilizált üzemi út létesítését (107,741 km),
- a töltéskoronán meglévő, de nem megfelelő állapota miatt a védekezés biztonságát, hatékonyságát veszélyeztető üzemi út rekonstrukcióját (17,270 km),
- a hullámverésnek kitett, biológiai védelemmel nem rendelkező töltésrézsű burkolását (0,905 km),
- tereprendezést a védvonalak előterein (a töltéslábtól számítva a töltés mindkét oldalán 10-10 m-es védőtávolság) (3 helyszín),
- új árvízvédelmi műtárgy építését épülő új védvonal esetén (7 műtárgy),
- meglévő, de nem biztonságos árvízvédelmi műtárgy átépítését, rekonstrukcióját (18 műtárgy),
- meglévő árvízvédelmi központ átépítését, korszerűsítését (2 központ).

A levegőtisztaságra gyakorolt hatások

A projekt megvalósítása során csak a kivitelezési szakaszban várható levegőszennyező anyagok kibocsátása. A kivitelezés egymástól gyakorlatilag független, több km távolságra eső szakaszokban, egy-egy helyszínen rövid ideig zajlik.

Az építés ideje alatt légszennyezést a rakodógépek, a tömörítő gépek, a dózerek, és a kivitelezéshez szükséges munkagépek, valamint a szállítójárművek okoznak. A töltésanyag bontása, ki- és beszállítása, deponálása és a széttolás munkafázisban portterhelés jelentkezik.

A munkaterületek túlnyomó többsége külterület, így a lakosság nincs kitéve érzékelhető mértékű por- és levegőterhelésnek. A porterhelés csökkentésére a kivitelezési terület locsolása, a szállított anyag lefedése, továbbá a szállítás időben és térben történő megfelelő megszervezése van tervbe véve.

Az egyes beavatkozási szakaszokon kis számú gép (3 db dózer, 3 db homlokrakodó és 3 db szállító jármű) egyidejű alkalmazása szükséges. Megfelelő műszaki állapotban lévő géppark esetén (legalább EURO I. kategória) a levegőszennyező anyagok kibocsátott mennyisége elenyésző, a környezetre kockázatot nem jelent. A munkagépek várható kibocsátása már 20-30 méterre a kibocsátás helyétől nem lesz mérhető, illetve érzékelhető.

A munkák befejeztével ezek a szennyezőforrások a helyszínt elhagyják, további szennyezőanyag kibocsátás nem lesz, a célállapot elérése után berendezést többet a helyszínen nem működtetnek.

Megállapítható, hogy levegőtisztaság-védelmi szempontból jelentős környezeti hatással nem kell számolni, ilyen szempontból a beruházás hatásvizsgálata nem szükséges.

Felszín alatti vizekre gyakorolt hatások

A felszín alatti vizek esetében hatásviselő lehet a talajvíz (felszíntől számítva 50 méteres mélységig) és a rétegvíz (felszíntől számítva 50 méteres mélység alatt), mert ezek találhatóak a felszín alatt olyan mélységben, amellyel a beruházással érintett folyó, mint változó tömegű felszíni víztest kommunikálhat. A térség közüzemi vízigények jelentős részét parti szűrésű vízbázisból biztosítják, amelyeknek a kinyerési mélysége az előbbi, 40-50 méteres mélységbe tehető.

Azok a vízbázisokat, amelyeket parti szűrésű kutakra telepítettek, az árvizek levonulása eddig is érintette. A folyó esési viszonyaiban, illetve a vízkormányzási tulajdonságaiban a projekt elemek kivitelezése miatt változás nem lesz, ezért a beruházás megvalósulása érdemi hatást nem gyakorol a vízbázisokra.

Amennyiben szennyezőanyag kibocsátás történik a kivitelezési munkálatok alatt, a beruházás a vízbázis által szolgáltatott víz minőségére lehet hatással. Mivel szennyezőanyag kibocsátás legfeljebb a területen dolgozó munkagépek következtében lehet, olyan mennyiségű szennyezőanyag elfolyás, kibocsátás, amely – az előírások betartása esetén – a vízbázist veszélyeztetheti nem lehetséges.

A fentiek alapján a felszín alatti vizek állapotában várhatóan nem okoz változást a projekt sem a kivitelezési, sem működtetési szakaszban, így hatásvizsgálat elvégzése nem indokolt.

Felszíni vizekre gyakorolt hatások bemutatása

Felszíni vizek vonatkozásában lehetséges hatásviselőként maga a Duna folyam, illetve a Dunához közvetlen, zsilipeken keresztül csatlakozó csatornák kerülhetnek szóba.

A csatornák zsilipműtárgyainak műszaki paramétereit a beruházás során nem változtatják meg, ezáltal hatásokról sem beszélhetünk a csatornák esetében. A projekt megvalósulásával, az árvízi elöntések kockázatának jelentős csökkenésével, az árvizekkel járó nagymértékű környezetszennyezés kockázata viszont számottevően csökken.

A kivitelezés árvízmentes, és magasvíz mentes időszakban történik, tehát a munkaterület nem kerül kapcsolatba a mederrel, illetve a folyóvízzel. A folyót, mint felszíni vizet a beruházások elvégzése után már nem érik új hatásfolyamatok. A folyót nem éri szennyezőanyag, illetve semmi olyan beavatkozást nem végeznek, amely a folyó jelenlegi áramlási viszonyait megváltoztatná.

A kivitelezés elvégzése után az eredeti állapothoz képest eltérés a töltés magasságában és rézsűjében lesz. Ezeknek a műszaki paraméter értékeknek a módosítása nem okoz változást a folyó árvízi medrében. A hullámtéren a folyó áramlása egyébként is lelassul, a rézsú lankásabbá tétele csak a hullámverés kisebbé tételében játszik szerepet, az ártér vízvisszatartó képességén nem változtat, mivel az ártérben-hullámtérben beavatkozás nem történik.

Az eddigi állapothoz képest a tervezett beavatkozások elszórta, lényegében egymástól majdhogyanem elszigetelten helyezkednek el, így integrált, kumulatív hatás nem várható.

Összességében kimondható, hogy a beruházás várhatóan nincs olyan hatással a felszíni vizek állapotára, ami miatt hatásvizsgálat elvégzése lenne szükséges.

Hulladékgazdálkodási kérdések

A kivitelezés során klasszikusnak tekintett építési hulladékok, mint építőanyagok maradékai, hulladékok, göngyölegek csak igen kis mennyiségben keletkeznek, mert a tervezett szabályozási művek felújítási munkálatait előre számított mennyiségű megfelelő anyagból építik meg. A felújítások kapcsán a bontás során keletkező anyagok döntő része (föld, humusz) nem tekinthető hulladéknak, mivel kezelés és átalakítás nélkül felhasználható helyben, esetleg más szabályozási, vagy egyéb partvédő műveknél.

A megvalósítás során a gépek és az emberek jelenlétéből adódóan szükségszerűen keletkeznek hulladékok, de szintén csak kis mennyiségben. A kivitelezési munkák alatt a munkagépek használatából adódóan veszélyes hulladékok (motorolaj, hidraulika-olaj) is keletkezhetnek, de csak elenyésző mennyiségben.

Mivel a tereprendezés az esetek többségében beépített környezetben vagy az árvízvédelmi töltésen történik, nem kell számítani cserjék, bokrok, fák kivágására. A keletkező zöldhulladék mennyiségét egyenlőre becsülni nem lehet, de gyakorlatilag nincs valószínűsége annak, hogy jelentős mennyiségben keletkezzenek.

Az üzemeltetés időszakában jellemző hulladékképződés gyakorlatilag megegyezik a jelenlegi állapottal, továbbra sem várható jelentős mennyiségű hulladék keletkezése.

A várhatóan alacsony mennyiségű hulladékmennyiségre tekintettel nem szükséges a projekt hatásvizsgálata hulladékgazdálkodási szempontból.

A földtani közegre gyakorolt hatások

A beruházás kivitelezési és üzemelési szakaszában a földtani közegbe szennyező anyag nem kerül. Mederkotrás, illetve a talajt vagy az alapkőzetet érintő jelentős földmunkák nem történnek.

Taposási kárról építés alkalmával a teljes munkaterületen beszélhetünk, ennek mértéke azonban a rövid kivitelezési idő és a lokális beavatkozási területek miatt nem jelentős. Az érintett, nem burkolt területrészek a földmunkák befejezése után rekultiválásra kerülnek. A területfeltöltések során a felső, kb. 20-40 cm vastag humuszos termőréteget félretolva, majd újra felső réteggént visszaterítve megóvják.

A fenti indokok alapján a földtani közeg védelme kapcsán sem szükséges hatásvizsgálat elvégzése.

A környezet zajterhelésben bekövetkező változások

A munkálatokkal érintett belterületi szakasz nem számottevő (az ADUKÖVIZIG területén 2 helyszín, mintegy 400 m). Zajvédelmi szempontból hatásterület a szivárgóépítés alá vont nyomvonal, és annak közvetlen környezete. A legközelebbi védendő létesítmények a gátórházak, melyeknek legkisebb távolsága 20 m.

A töltésépítés csak a nappali időszakban történik. A dózerek és a szállítójárművek, esetleg a rakodó egyidejű munkavégzése várható.

A zajvédelmi követelmények teljesüléséhez külön intézkedések és műszaki beavatkozások azonban nem szükségesek. A várható zaj hatásterület a munkaterület (zajforrás) 20-30 méteres körzete, amely csak lakott területen okozhat határérték túllépést. A kivitelezési munkák befejeztével helyszínen nem üzemel zajforrás, ezért további zajkibocsátás nem lesz.

Tekintettel az időben korlátozott munkavégzésre és arra, hogy a munkálatok túlnyomó részt lakott területektől távol zajlanak, zajvédelmi szempontból nem szükséges hatásvizsgálat elvégzése.

Az élővilágra vonatkozó környezetterhelés és igénybevétel

Jelentős biológiailag aktivitású, magas természetességű területeket a projekt elhanyagolható kiterjedésben érint, mivel a tervezett beavatkozások bizonyos gátszakaszokra és egyes gátak menti vízügyi műtárgyakra korlátozódnak.

A benyújtott dokumentáció elemzése a Natura 2000 területekre, valamint azok jelölő élőhelyeire és fajaira fókuszált, követve a 275/2004. (X. 18.) Korm. rendelet 14. számú, a Natura hatásbecslési dokumentáció tartalmi követelményeit megadó mellékletének követelményeit.

A projekt által az Alsó-Duna-völgy bal parti szakaszán érintett Natura 2000 területek az alábbiak:

- különleges madárvédelmi területek:

Kód: HUDD10003 Név: Gemenc Kiterjedés: 19 641 ha

Kód: HUDD10004 Név: Béda-Karapancsa Kiterjedés: 8 722 ha

- kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek:

Kód: HUDD20023 Név: Tolnai Duna Kiterjedés: 5703 ha

Kód: HUDD20032 Név: Gemenc Kiterjedés: 19 877 ha

Kód: HUDD20045 Név: Béda-Karapancsa Kiterjedés: 11 202 ha

Mivel a beruházás célterületei nem vizes élőhelyek, a beruházási elemek szárazföldi területekhez kötődnek, azok sem egyenként, sem összességükben sincsenek jelentős hatással a vizes élőhelyekre, az egyik vízi életmódú faj állományát sem befolyásolja a terv.

Öreg, odvas fák kivágása érintheti egyes jelölő ízeltlábú, harkály vagy denevérfajok állományát. A beruházási elemek alapvetően nem érintenek ilyen élőhelyeket. A tervek szerint legfeljebb egyes fák kivágására lehet szükség, amelyek viszont nem érintik állományszinten a fenti fajokat. A fakivágás időzítésével ez a hatás is minimalizálható.

A kivitelezési szakasz során egyes zavarásra érzékeny jelölő fajok (fekete gólya, rétisas) érintett lehet. Mivel a beruházási területek sávjában nem ismert fészkelésük, állományuk érintettsége kevésbé valószínű. A dokumentáció lapján a zajos, nagy forgalommal és emberi jelenléttel járó beruházások a költési időszakon kívül zajlanak, ezért a fenti fajok zavarása elkerülhető.

A beruházási elemek – igen kevés kivétellel – a korábban megépült gátak, műtárgyak további fejlesztését szolgálják. Az összes beruházási elem alapvetően lokális jelentőségű az élővilág szempontjából. Az egyes részberuházásoknak nincs várható összeadódó hatása az élővilág – vagy más környezeti elem – számára. Minden jelölő fajnál elmondható, hogy a tervezett megelőző intézkedések betartása esetén a projektelemek sem elem-szinten, sem összességükben nincsenek olyan hatással, ami befolyásolná a jelölő érték állományát, azok zavarását okozná vagy hosszú távú fennmaradásuk valószínűségét érdemben csökkentené. A projektelemek jelölő élőhelyet az ATI-KTVF illetékességi területén nem érintenek. Mivel a projekt a Duna vízjárását és a területek használatát nem befolyásolja, áttételes természetvédelmi hatásról sem beszélhetünk.

Az átmenetileg igénybe vett területek – a gyakorlatban többnyire a gátak mentett oldala – megfelelő kivitelezés esetén várhatóan regenerálódnak. A megfelelő kezelés hatására özönfajok elterjedése és azok másodlagos kedvezőtlen természetvédelmi hatása kis eséllyel következhet be.

A fentiek alapján nagy biztonsággal kijelenthető, hogy a Natura 2000 területeken a megadott időszakban – nyár vége, ősz – végzett kivitelezés esetén a tevékenység nem jár jelentős hatással az élővilágra, ezért hatásvizsgálat végzése nem szükséges.

A hatásterületen élő lakosságot érő környezet-egészségügyi hatások

A tervezett szabályozási művek átépítésének hatásai csak a vizsgált Duna szakaszra, illetve annak közvetlen környezetre terjednek ki. A hatások által érintett legnagyobb terület nem lakófunkciójú területet. A kivitelezési területekkel határos ingatlanok nagy része kivett terület, illetve ipari vagy mezőgazdasági besorolású.

Mivel, a lakosságot sem közvetlen, sem kumulatív jellegű környezetterhelés nem éri és nem várható az egészségügyi határt meghaladó hatás, így az egészségkárosodás elkerülését az egészségügyi kockázat elfogadható mértékűre csökkentését célzó intézkedések meghozatalára nincs szükség.

A projekt nemzetközi hatásai

A projektben előirányzott árvízvédelmi fejlesztés nem érinti károsan a szomszédos országok területeit. A folyam hazai szakaszán nem történik olyan jellegű beavatkozás, (új árvízmentesítés, vagy a védművek vonalvezetésének megváltoztatása, illetve mederszűkítés) melynek hatására annak vízjárása kimutathatóan megváltozna. A tervezett fejlesztés csak a meglévő árvízvédelmi töltések magasítását, keresztiszelvényük erősítését, koronájuk burkolását, illetve a mentett oldalon történő beavatkozásokat (leterhelő szőnyegek vagy szivárgók építését, továbbá a töltéseket keresztező, nem megfelelő biztonságú műtárgyak átépítését irányozza elő. Így a projekt megvalósítása nem befolyásolja károsan az országhatárokon túli területek árvízvédelmi biztonságát, illetve a környezeti elemek állapotát sem.

Összegezve a vizsgálat eredményeit kimondható, hogy a Duna jelen szakaszán a projekt keretében megvalósítandó munkálatok nincsenek jelentős hatással a környezetre. A hatások nem csak lokálisan nem jelentkeznek, hanem kumulatív módon sem várhatóak, tekintettel arra, hogy jelenleg is meglévő és funkcionáló védművek lokális továbbfejlesztése zajlana a projekt keretében.

Szeged, 2011. december 6.

